

Termoelektrana Ugljevik najveći je zagađivač vazduha u Bosni i Hercegovini 1. aprila ide u redovan godišnji remont, za koji se ne zna koliko će trajati, a tek nakon njegovog završetka i ponovnog puštanja u rad bloka termoelektrane, počće sa radom i postrojenja za odsumporavanje dimnih gasova (ODG).

U projekat odsumporavanja u ovoj termoelektrani na ugalj u sjeveroistočnom dijelu BiH uloženo je ukupno 95 miliona evra, a projekat je započet još prije 12 godina. Novo postrojenje trebalo bi da smanji emisije SO₂ i čvrstih čestica u skladu sa evropskim standardima u termoelektrani koja je, prema izvještaju CEE Bankwatch Networka, u 2019. godini ispuстила 88.302 tone sumpor dioksida (SO₂), što je 9,7 puta više od dozvoljenog.

Japanski kredit

Ugovor o kreditu vrijednom 85 miliona evra za Projekat izgradnje postrojenja za odsumporavanje dimnih gasova u TE Ugljevik potpisan je 20. oktobra 2009. godine između Japanske agencije za međunarodnu saradnju (JICA) i BiH. Efektivan je postao tek 16. aprila 2010. godine, objavljivanjem Odluke Predsjedništva Bosne i Hercegovine o ratifikaciji Ugovora o kreditu.

Na upit RSE zašto se na početak rada ovog postrojenja čekalo 12 godina, iz TE Ugljevik kažu da su razlozi „u strogim zahtjevima kreditora i u sporosti procedura za dobijanje svih dozvola i saglasnosti u BiH“.

Češka kompanija tužena zbog neispravnih elektrofiltera

Radovi na ugradnji opreme za odsumporavanje dimnih gasova započeli su tek 2017. godine. Iste godine obavljen je i tromjesečni remont prilikom kojeg je izvršena i rekonstrukcija elektrofilterskog postrojenja, koje je bilo preduslov za izgradnju postrojenja za ODG. Za ovaj posao izabrana je češka firma „ZK-Termochem“, koja je za ovaj posao naplatila 10 miliona evra. U februaru 2020. godine, postrojenje za ODG je pušteno u probni rad, kada je primjećeno da ne funkcioniše kako treba i da ispušta veću koncentraciju štetnih čestica od dozvoljenih. Krivac su bili neispravni elektrofilteri koje je tri godine ranije ugradila češka kompanija, a koji su plaćeni 10 miliona evra, mimo japanskog kredita. Zbog toga je Termoelektrana tužila češku kompaniju, a u međuvremenu je morala potrošiti dodatnih 100.000 evra na studiju kojom bi se utvrdilo kako riješiti problem. Konačno, postrojenje za ODG predato je na upravljanje TE Ugljevik u oktobru 2020. godine, a radilo je svega 50 dana tokom probnog rada i garantnih ispitivanja. Posljednji put postrojenje je radilo 11. i 12. februara u testnoj fazi.

Sumnje u izmjerene vrijednosti emisije zagađenja

U odgovoru iz TE Ugljevik na upit RSE kako je prošla testna faza i šta su testiranja

postrojenja pokazala, navodi se da su pokazani znatno manji nivoi emisije sumpor dioksida (SO₂) i čvrstih čestica.

“Postrojenje za ODG TE Ugljevik je posljednji put bilo u radu 11. i 12. februara, pokrenuto je i radilo samostalno, sa svojim obučanim osobljem, više od 50 sati sa emisijama SO₂ 130 mg/Nm³ (dozvoljeno 200) i emisijama čvrstih čestica 5 mg/Nm³ (dozvoljeno 20). Prethodno je tokom 2020. godine radilo 50 dana (probni rad i garantna ispitivanja) sa prosjekom SO₂ ispod 150 mg/Nm³ i čvrstih čestica ispod 5 mg/Nm³”, ističe se u odgovoru TE Ugljevik. Majda Ibraković, koordinatorica programa Energija i klimatske promjene u Centru za životnu sredinu (CZZS) sumnja u vjerodostojnost ovih podataka.

“Te iste rezultate su poslali i nama u jednoj vrlo šturoj tabeli iz koje se ne vidi ko je radio monitoring. Dakle, ne vidi se da li je to radila neka ovlaštena institucija ili su oni sami mjerili. Oni moraju u skladu sa ekološkom dozvolom da vrše kontinuirani monitoring emisije štetnih gasova i čestica. Ja ne tvrdim da je to što je bilo u testnom periodu netačno, i vrlo je moguće da su ti izmjereni parametri bili u skladu sa graničnim vrijednostima, međutim mi nemamo kompletnu sliku. Mi smo tražili da nam se umjesto polovičnih podataka dostave kompletni podaci o radu postrojenja, ali još uvijek čekamo odgovor”, pojašnjava Ibraković. Izvor: radioslobodnaevropa